

Trabzon ilinde yer alan balıkçılık kıyı yapıları üzerine bir araştırma

An investigation on the coastal fishing structures located in Trabzon province

Muhammet Boran^{1*} • Şükran Avcı Softa²

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü, Trabzon, Türkiye

² Nevvar Salih İşgören Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi, İzmir, Türkiye

* Corresponding author: mboran@ktu.edu.tr

Received date: 09.05.2016

Accepted date: 28.07.2016

How to cite this paper:

Boran, M. & Avcı Softa, Ş. (2016). An investigation on the coastal fishing structures located in Trabzon province (in Turkish with English abstract). Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 33(4): 307-311. doi: 10.12714/egejfas.2016.33.4.01

Öz: Bu çalışmada, Trabzon il sınırları içerisinde yer alan 11 adet balıkçı barınağı, 13 adet çekek yeri ve 3 adet barınma yerinin altyapısal ve üstyapısal yeterlilikleri incelenmiştir. Görüşme yolu ve ilgili kayıtlardan sağlanan olgusal verilerden elde edilen sonuçlara göre, balıkçı barınaklarının; %27'sinde ÇED raporu, %100'ünde rihim, ulaşım bağlantısı, tatlı su ve elektrik, %91'inde fener, %27'sinde ağ tamir alanı, kurutma sahası ve ilk yardım birimi, %36'sında buz üretim ünitesi ve kapalı depo, %18'inde soğuk hava deposu ve satış yeri, %73'ünde idari bina ve %55'inde güvenlik bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca çekek yerlerinden, %92'sinin ulaşım bağlantısı, %46'sinin elektrik ve %38'inin tatlı su bağlantısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Trabzon ilinde yer alan balıkçılık kıyı yapılarındaki sorunların, genel olarak yasal belirsizliklerden, yapıların yürürlükte yer alan mevzuatlara göre inşa edilmemesinden ve imar planı içerisinde yer almayışından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca bölgedeki bu tür yapıların, durum ve ihtiyaç analizi çalışmalarına yer verilmeden inşa edildiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Trabzon, balıkçılık, balıkçılık kıyı yapıları, balıkçı barınakları

Abstract: This study is to confirm that infrastructural and super-structural facilities of 11 fishing ports, 13 board yards, and 3 ports of refuge located within the Province of Trabzon are satisfactorily efficient. According to factual data provided by interview method, the results obtained are as follow: fishing ports include 27% environmental impact assessment reports, 100% docks, transportation connections, electricity, fresh water, 91% lighthouses, 27% fishing net repair area, drying space, first aid units, 36% ice production units, indoor storage 18% cold storage room, salesrooms, 73% administrative buildings and 55% security. Also it was found that board yards include, 92% transportation connection, 46%, electricity and 38% fresh water connection. It is determined that the problems of fishing coastal structures located in the Province of Trabzon generally result from legal uncertainty and ignoring the legislation in force while building. It is also determined that the buildings in the region don't include any situation and need analysis.

Keywords: Trabzon, fisheries, coastal structures for fisheries, fishing ports

GİRİŞ

Balıkçılıkta altyapı kavramı içerisinde, üretimle birinci derecede ilişkisi olan av filosu, av araç ve gereçleri ile filonun hareket yeteneği üzerinde doğrudan etkili olan balıkçı liman ve barınakları yer almaktadır. Balıkçılık sektörünün üretim alanları olan denizlere ya da iç sulara açılan kapı, avlanan ürünlerin karaya çıkış ve kontrol noktası, sağlıklı ürün arzının ilk halkası ve sektörün pazarlama merkezlerine açıldığı ağ-geçit olmaları nedeniyle, balıkçılık kıyı yapıları, bu sektör için son derece önemlidir (Huntigon vd., 2015). Özellikle balıkçı barınakları ve çekek yerleri deniz ve iç sularda avcılık yapan balıkçılar için çok önemli yapılardır. Ancak balıkçılara hizmet vermek için inşa edilmiş olan balıkçı limanları ve barınaklarında, alınan hizmetlerin niteliği bakımından önemli problemler vardır. Balıkçı barınakları ve çekek yerlerinin inşa edilmesinde bir mastır planının olmaması ve bu yapıların gelişigüzel kıyı

kesimlerine yapılması, hem kıyı yönetimi bakımından sorunlar oluşturmakta ve hem de bu tesislerden yararlanma açısından istenilen verim elde edilememektedir. Ayrıca bu tür tesislerde amaç dışı kullanım son derece yaygın durumdadır (Softa Avcı, 2014).

Balıkçılık kıyı yapıları balıkçılığın gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu tesisler basit kıyı yapıları olarak değil, balıkçı gemilerine ve balıkçıya her türlü hizmeti verebilecek fonksiyonel yapılar olarak inşa edilmektedir. Balıkçılık kıyı yapıları birçok araştırmacıya göre farklı şekilde sınıflandırılmıştır. Çelikkale vd., (1992) bu yapıları (1) balıkçı limanı, (2) balıkçı barınakları, (3) barınma yeri, (4) çekek yeri ve (5) balıkçı tersanesi olmak üzere beş ana gruba toplamıştır. Ligteringen ve Velsinks (2012) balıkçı limanlarını, servis

verdikleri amaçlara göre: (1) basit yaşama yerleri, (2) kıyı balıkçı limanları, (3) açık deniz balıkçı limanları ve (4) uzak deniz balıkçı limanları şeklinde sınıflandırmıştır.

Bazı ülkelerde balıkçılık kıyı yapıları, genel anlamda işlevlerine göre küçük ve büyük ölçekli olarak değerlendirilmektedir. Uzakdoğu ülkelerinde ise bu yapılar, genelde işlevsel olarak basit yaşama yerleri, kıyı balıkçı limanı, kıyı ötesi balıkçı limanı ve okyanus balıkçı limanı şeklinde detaylandırılmış olarak tanımlanmaktadır (UDHB, 2011). Türkiye’de yürürlükte olan Balıkçı Barınakları Yönetmeliği’ne göre barınaklar sağladıkları imkânlarla, barındırdığı gemi sayısı ve büyüklüğüne göre, (1) balıkçı limanı, (2) barınma yeri ve (3) çekek yeri şeklinde sınıflandırılmıştır (RG,1996).

Bu araştırma ile Trabzon il sınırları içerisinde bulunan bazı balıkçı barınakları, çekek ve barınma yerlerinin, alt ve üst yapısal özellikleri belirlenerek, mevcut durumları ortaya konulmuştur.

MATERYAL VE METOT

Bu çalışmada, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından hazırlanan balıkçılık kıyı yapıları envanterinde yer alan Trabzon ili sınırları içerisinde bulunan 11 adet (Of, Araklı, Arsin, Yomra, Trabzon Motor, Faroz, Akçabat, Yoroç, Çarşıbaşı, Vakfıkebir, Beşikdüzü) balıkçı barınağı, 13 adet (Eskipazar, Sürmene-Merkez, Araklı-Kalecik, Yalı boyu, Araştırma Enstitüsü, Söğütü, Darıca, Salacık, Akçakale, Mersin, Keremköy, Yalıköy, Adacık) çekek yeri ve 3 adet (Balıklı, Ganita ve Beşikdüzü) (UDHB, 2014) barınma yeri incelenmiştir. Bu tesislere ait olgusal veriler daha çok balıkçı kooperatifleri başkanları ve sorumlu personel ile yüz yüze yapılan görüşmelerden ve tutulan kayıtlarından elde edilmiştir. İncelenen balıkçılık kıyı yapılarının durumunu ortaya koymak

için konu edilen değişkenlerin belirlenmesinde, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının daha önce yapmış olduğu çalışmalar, Balıkçı Barınakları Yönetmeliği ile bu tür yapılar için oluşturulmuş standartlardan faydalanılmıştır (RG, 1996: UDHB, 2011).

BULGULAR

Bu çalışma kapsamında incelenen balıkçılık kıyı tesislerinden Of, Çarşıbaşı ve Vakfıkebir balıkçı barınakları ile Söğütü ve Akçakale çekek yerleri için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu hazırlandığı belirlenmiştir. Ayrıca Of, Trabzon-Motor, Faroz, Akçabat ve Vakfıkebir balıkçı barınakları ile Akçakale çekek yerinin imar planı kapsamı içerisinde yer aldığı, ancak diğer kıyı yapıları için böyle bir durumun söz konusu olmadığı saptanmıştır. Salacık çekek yeri dışındaki balıkçılık kıyı yapılarının tamamının toprak, stabilize veya asfaltlanmış bir bağlantı yoluna sahip olduğu belirlenmiştir. Balıkçı barınaklarının tamamı ile Soğuksu, Akçakale, Darıca çekek yerleri, Ganita ve Beşikdüzü barınma yerlerinde teknelerin yaşayabileceği rıhtımların bulunduğu, diğerlerinde ise rıhtım olmadığı saptanmıştır. En uzun rıhtımın (200 m) Çarşıbaşı balıkçı barınağında bulunduğu tespit edilmiştir. Rıhtıma sahip balıkçılık kıyı yapılarında en düşük rıhtım önü su derinliğinin 1 m, en yüksek su derinliğinin ise 4 m olduğu saptanmıştır. Çalışma kapsamında yer alan balıkçılık kıyı yapılarına kayıtlı olan tekne sayısı 10-215 arasında değişmektedir. En fazla balıkçı teknesinin kayıtlı olduğu yer, Trabzon-Motor balıkçı barınağıdır. Balıkçı barınaklarının beşi ve çekek yerlerinin dördüne kayıtlı amatör balıkçı sayısının profesyonel balıkçı sayısından daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bazı balıkçılık kıyı yapılarına ait kayıtlı tekne sayıları ile amatör ve profesyonel balıkçı sayılarına yönelik veriler bilinmediği ve kayıtlarda mevcut olmadığından alınamamıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Trabzon ili balıkçılık kıyı yapılarının yasal durumları, bazı özellikleri ve kullanıcı sayıları

Table 1. Legal status of fishing coastal structures of Trabzon province, some of the features and number of users

Balıkçılık kıyı yapısı	İmar planı durumu	ÇED durumu	Ulaşım bağlantısı	Rıhtım uzunluğu/ derinliği (m)	Ana mendirek boyu (m)	Tali mendirek boyu (m)	Barınağa kayıtlı tekne sayısı (adet)	Amatör balıkçı sayısı (kişi)	Profesyonel balıkçı sayısı (kişi)
Of balıkçı barınağı	Var	Var	Asfalt yol	110/2-4	710	285	40	76	20
Araklı balıkçı barınağı	Yok	Yok	Stabilize yol	50/2	450	215	30	90	80
Arsin balıkçı barınağı	Yok	Yok	Toprak yol	12/1	280	100	70	120	20
Yomra balıkçı barınağı	Yok	Yok	Asfalt yol	135/4	700	237	80	5	20
Trabzon-Motor bal. barn.	Var	Yok	Stabilize yol	100/4	600	120	215	60	178
Faroz balıkçı barınağı	Var	Yok	Asfalt yol	63/3	640	105	155	5	165
Akçabat balıkçı barınağı	Var	Yok	Asfalt yol	30/1	380	65	115	44	86
Yoroç balıkçı barınağı	Yok	Yok	Toprak yol	100/2	520	260	60	-	50
Çarşıbaşı balıkçı barınağı	Yok	Var	Asfalt yol	200/3	615	257	100	-	-
Vakfıkebir balıkçı barn.	Var	Var	Asfalt yol	100/3	804	109	30	20	14
Beşikdüzü balıkçı barınağı	Yok	Yok	Stabilize yol	146/2	558	380	90	147	10
Eskipazar çekek yeri	Yok	Yok	Toprak yol	Rıhtım yok	173	-	10	76	20

Soğuksu çekek yeri	Yok	Yok	Stabilize yol	60/3	280	50	60	20	26
Araklı-Kalecik çekek yeri	Yok	Yok	Stabilize yol	Rihtım yok	280	70	15	-	-
Yalı Boyu çekek yeri	Yok	Yok	Stabilize yol	Rihtım yok	107	Yok	20	-	20
Arş.Enst. çekek yeri	Yok	Yok	Stabilize yol	Rihtım yok	120	30	10	-	-
Söğütlü çekek yeri	Yok	Var	Toprak yol	Rihtım yok	281	Yok	52	120	15
Darıca çekek yeri	Yok	Yok	Toprak yol	30/3	390	130	35	20	15
Salacık çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Rihtım yok	65	Yok	20	-	49
Akçakale çekek yeri	Var	Var	Toprak yol	100/4	450	170	120	-	80
Mersin çekek yeri	Yok	Yok	Toprak yol	Rihtım yok	100	Yok	-	-	-
Keremköy çekek yeri	Yok	Yok	Toprak yol	Rihtım yok	245	70	-	-	-
Yalıköy çekek yeri	Yok	Yok	Toprak yol	Rihtım yok	300	105	-	-	-
Adacık çekek yeri	Yok	Yok	Stabilize yol	Rihtım yok	Yok	Yok	7	12	2
Balıkli barınma yeri	Yok	Yok	Stabilize yol	Rihtım yok	420	130	100	46	20
Ganita barınma yeri	Yok	Yok	Asfalt yol	80/2	150	Yok	-	-	-
Beşikdüzü barınma yeri	Yok	Yok	Asfalt yol	50/3	272	90	10	-	-

Araştırma kapsamında incelenen tüm balıkçı barınaklarında, ulaşım bağlantısı, elektrik, su ve çekek yeri bulunduğu tespit edilmiştir (Tablo 2). Eskipazar, Soğuksu, Yalı boyu, Söğütlü, Darıca ve Akçakale çekek yerleri ile Balıklı ve Beşikdüzü barınma yerlerinde elektrik, Eskipazar, Soğuksu, Söğütlü, Darıca, Akçakale çekek yerleri ile Beşikdüzü ve Balıklı barınma yerlerinde içme ve kullanma amaçlı tatlı su bulunduğu saptanmıştır (Tablo 3). Trabzon-Motor, Faroz ve Beşikdüzü balıkçı barınaklarında, ağ tamir yeri, ağ kurutma sahası, dört

barınakta buz üretim tesisi ve iki barınakta soğuk hava deposunun bulunduğu belirlenmiştir. Balıkçı barınaklarının ikisinde satış yeri, dördünde kapalı depo, sekizinde idari bina, üçünde ilk yardım birimi ve altısında güvenlik olduğu görülmüştür (Tablo 2). Çekek yerlerinin beşinde idari bina bulunurken, bu kıyı yapıları ile barınma yerlerinin tamamında ilk yardım birimi ve güvenlik olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca barınma yerlerinin tümünde idari binanın bulunduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 2. Trabzon ili balıkçı barınaklarının üst yapı tesis ve birimleri

Table 2. Super-structural facilities and units of fishing ports in Trabzon province

Balıkçılık kıyı yapısı	Elektrik	Su	Çekek yeri	Fener	Ağ tamir yeri	Ağ kurutma sahası	Buz üretim ünitesi	Soğuk hava deposu	Satış yeri	Kapalı depo	İdari bina	İlk yardım birimi	Güvenlik
Of balıkçı barınağı	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Var	Yok	Yok	Var	Var	Yok	Yok
Araklı balıkçı barn.	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Arsin balıkçı barınağı	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Yok
Yomra balıkçı barn.	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Trabzon-Motor bal. b.	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Faroz balıkçı barınağı	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Yok	Var	Var	Var
Akçaabat balıkçı barn	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Var	Var
Yoroz balıkçı barınağı	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var
Çarşıbaşı balıkçı barn.	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Yok
Vakfikebir bal. barn.	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Yok	Var
Beşikdüzü bal. barn.	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Var

Tablo 3. Trabzon ilinde bulunan çekek ve barınma yerlerinin üstyapı tesis ve birimleri

Table 3. Super-structural facilities and units of board yards and ports of refuge located in Trabzon province

Balıkçılık kıyı yapısı	Elektrik	Su	Fener	İdari bina	İlk yardım birimi	Güvenlik
Eskipazar çekek yeri	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok
Soğuksu çekek yeri	Var	Var	Yok	Yok	Yok	Yok
Kalecik çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Yalı boyu çekek yeri	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok

Arş.Enst. çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Söğütü çekek yeri	Var	Var	Yok	Var	Yok	Yok
Darıca çekek yeri	Var	Var	Var	Yok	Yok	Yok
Salacık çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Akçakale çekek yeri	Var	Var	Var	Var	Yok	Yok
Mersin çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Keremköy çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Yalıköy çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Adacık çekek yeri	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Balıklı barınma yeri	Var	Var	Yok	Var	Yok	Yok
Ganita barınma yeri	Yok	Yok	Yok	Var	Yok	Yok
Beşikdüzü barınma y.	Var	Var	Yok	Var	Yok	Yok

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada incelenen balıkçılık kıyı yapılarının tamamının vasıf ve teknik özelliklerinin yönetmelik ve standartlarda belirtilen şartlara uygun olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada 11 balıkçı barınağı ile Soğuksu, Akçakale çekek yerleri ve Ganita barınma yerinde teknelerin yaşaması için rıhtım bulunduğu saptanmıştır. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından hazırlanan balıkçılık kıyı yapıları durum ve ihtiyaç analizi sonuç raporlarında, tipik bir balıkçı limanında yükleme boşaltma rıhtımının, büyük balıkçı limanında ise yükleme boşaltma rıhtımı yanında normal yaşama rıhtımının da bulunması gerektiği bildirilmiştir. Ayrıca balıkçı limanlarında rıhtım boyunun belirlenmesinde, teknelerin yaşama biçimi, avlanma sıklığı, kıyı yapısındaki kullanıcı sayısı ve gün içerisindeki en yoğun yükleme-boşaltma saatleri ile bağlanma koşullarının dikkate alınması tavsiye edilmiştir (UDHB, 2011). Balıkçı Barınakları Yönetmeliği'nde ise rıhtım uzunluğunun belirlenmesinde, barınakların sağladığı imkânlar, barındıracağı gemi sayısı ve büyüklüğü gibi ölçütlerin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir (RG, 1996). Ancak son yıllarda denizde avlanan balıkların kontrolünün daha iyi yapılmasının sağlanması amacıyla, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca avlanan balıklar için karaya çıkış noktaları belirlenmiş olmasına rağmen bu uygulama ile ilgili bir zorunluluk getirilmemiştir. Bu durum balıkçı barınaklarında yaşama rıhtımına ilaveten yükleme boşaltma rıhtımının olması gerekliliğini belirsiz hale getirmiştir. Ayrıca mevcut uygulamada balık taşıyıcı tekneleri barınakların yaşama rıhtımlarına yanaşarak yükleme boşaltma işlemlerini yapmaktadırlar.

Balıkçı gemilerinin yaşayacağı rıhtım boyunca gerekli olan minimum su derinliği yaşama yerini kullanacak teknelerin su çekimleri bakımından son derece önemlidir. UNCTAD Port Development'te (1985) barınak içi su derinliğinin tekne su çekimlerinden en az 0.5 m fazla olması gerektiği ve genelde balıkçı gemilerinin su çekimlerinin 2 m civarında olduğu belirtilmiştir (UDHB, 2011). Bu çalışmada incelenen 11 balıkçı barınağının basen içi su derinliklerinin 1 ile 4 m arasında değiştiği saptanmıştır. Buna göre rıhtım boyunca su derinlikleri 1 m olan Arsin ve Akçaabat barınaklarına özellikle büyük teknelerin yaşayamayacağı ve hatta 2 m su derinliğine sahip

Araklı, Yoroz ve Beşikdüzü barınaklarında da benzer sorun ile karşılaşılacağı söylenebilir.

Araştırmada, Trabzon-Motor, Faroz ve Beşikdüzü balıkçı barınaklarında ağ tamir ve kurutma sahası bulunduğu ancak incelenen diğer barınaklarda da bu amaç için özel bir saha olmamasına rağmen ağ bakım ve onarımının yapıldığı gözlenmiştir. Dadaylı (2012) Zonguldak (Karadeniz) ilinde yer alan balıkçılık kıyı yapıları ile ilgili yaptığı çalışmada, balıkçı barınaklarında balıkçılık için gerekli olan rıhtım, çekek yeri gibi ana unsurların var olduğunu belirlemiştir. Ancak, araştırmacı bu barınakların ideal gelişimini tamamlamadıklarını, ağ yapımı, balıkçı teknelerinin kıyıya çekilmesi ve korunması için teknik donanımlarının yetersiz olduğunu, avlanan balıkların tazeliklerini muhafaza etmesi ve satışı için ise uygun yerlerin bulunmadığını tespit etmiştir.

Balıkçı barınaklarının dördünde buz üretim birimi, Trabzon-Motor ve Faroz balıkçı barınaklarında ise soğuk hava deposu ve satış yerinin bulunduğu belirlenirken, diğer barınaklarda bu tarz üst yapı tesislerinin eksik olduğu saptanmıştır. Ege Denizi'nde Edremit Körfezi ve Datça-Bozburun yarımadasında, yer alan balıkçı barınaklarında, soğuk hava deposunun bulunmadığı belirlenmiştir (Ceyhan vd., 2006; Akyol ve Ceyhan, 2007). Gökçeada'da (Ege Denizi) yer alan balıkçılık kıyı yapılarında ise, idari bina ve buzhane olmadığı tespit edilmiştir (Akyol ve Ceyhan, 2010). Tekirdağ (Marmara Denizi) ili balıkçılık kıyı tesisleri ile ilgili yapılan bir çalışmada, soğuk hava deposunun olmayışı, barınakların kiralama problemleri ve çekek yerlerinin bulunmayışı, önemli sorunlar olarak belirlenmiştir (Akyol ve Perçin, 2006).

Bu çalışmada, Trabzon-Motor, Faroz ve Akçaabat balıkçı barınaklarında ilk yardım ünitesinin olduğu ve bu barınaklar ile Vakfıkebir, Beşikdüzü ve Yoroz balıkçı barınaklarında güvenlik bulunduğu saptanmıştır.

Ordu (Karadeniz) ilinde yer alan balıkçı barınaklarına yönelik yapılan bir çalışmada, genel olarak balıkçı barınakları içerisinde küçük balıkçı tekneleri için çekek yerlerinin olmaması, balıkçıların av araç ve gereçlerini muhafaza edebileceği kapalı alanların bulunmaması, barınaklarda elektrik ve suyun yokluğu ve barınaklara ulaşımında problemlerin

yaşanması başlıca sorunlar olarak ortaya konmuştur (Balık ve Topçu, 2014).

Bu çalışma ile incelenen çekek yerlerinin genellikle altyapısal ve üstyapısal hizmet ünitelerinin eksik olduğu saptanmıştır. Ancak rıhtımı bulunan çekek yerlerinin altyapısal işlevlerine yönelik tesislerinin yeterli olduğu görülmüştür. Tüm çekek yerlerinde üstyapısal işlevlere yönelik ünitelerin genelde bulunmadığı sadece Salacık ile Akçakale çekek yerlerinde idari binanın yer aldığı saptanmıştır. Söğütlü ve Akçakale çekek yerlerinin ÇED raporunun bulunduğu tespit edilmiştir. Soğuksu, Darıca ve Akçakale çekek yerlerinin rıhtıma sahip oldukları ve bu rıhtımlar boyunca su derinliklerinin 3-4 m arasında değiştiği belirlenmiştir. Çekek yerlerinin, bağlantı yollarının daha çok stabilize yada toprak yol şeklinde olduğu, ilkyardım ünitesi ve güvenlik birimlerinin bulunmadığı görülmüştür.

Trabzon il sınırları içerisinde yer alan Balıklı barınma yerinin aktif olarak yoğun şekilde kullanıldığı, altyapısal olarak hemen hemen tam olduğu ancak üstyapısal ünitelerinin eksik olduğu görülmüştür. Ganita barınma yerinin balıkçılar tarafından aktif kullanılmadığı, genelde turizm amacıyla kullanıldığı belirlenmiştir. Barınakta altyapısal ve üstyapısal işlevlere yönelik yapıların bulunmadığı tespit edilmiştir. Beşikdüzü barınma yerinin altyapı tesislerinin tam, üstyapısal tesislerinin ise eksik olduğu tespit edilmiştir.

Balıkçılık kıyı yapılarının iyileştirilmesine yönelik yapılan bir çalışmada, Türkiye genelinde yeterli sayıda balıkçı barınağının bulunduğu ancak bu barınaklarda nitelik olarak önemli problemlerin olduğu ve tamamına yakınında iyileştirme çalışmasının yapılması gerektiği bildirilmiştir (Belen, 2012).

Balıkçı Barınakları Yönetmeliği'nde (RG, 1996), barınakların yakın yerleşim merkezi ile karayolu bağlantısının, barınağa denizden emniyetli girişi sağlayacak fenerlerin, balıkçı gemilerinin yanaşabileceği rıhtım ve iskelelerin, su ve elektrik bağlantıları ile ağ kurutma alanlarının bulunmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Ayrıca balıkçı barınağının sınıfına göre işletme binası, balıkçı lokali, soğuk hava deposu ve buz üretim alanı, ağ tamir yeri ve deposu, ilk yardım ünitesi ve bakanlık faaliyetlerinin yürütülmesi için kullanılacak balıkçılık idari binasının bulunması gerektiği vurgulanmıştır. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (UDHB) tarafından hazırlanan Balıkçılık Kıyı Yapıları ve İhtiyaç Analizi Sonuç Raporunda da benzer görüşler ileri sürülmüştür (UDHB, 2011).

Buna göre çalışmada incelenen balıkçılık kıyı yapılarının, yasal durumları ile alt ve üstyapısal işlevlere yönelik tesis ve üniteleri değerlendirildiğinde; balıkçı barınaklarının %27'sinde ÇED raporu, %100'ünde rıhtım, ulaşım bağlantısı, tatlı su ve elektrik, %91'inde fener, %27'sinde ağ tamir alanı, kurutma sahası ve ilk yardım birimi, %36'sında buz üretim ünitesi ve kapalı depo, %18'inde soğuk hava deposu ve satış yeri, %73'ünde idari bina ve %55'inde güvenlik bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca çekek yerlerinden, %92'sinin ulaşım bağlantısı, %46'sının elektrik ve %38'inin tatlı su bağlantısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonunda, Trabzon ilinde yer alan balıkçılık kıyı yapılarının, tamamının yönetmelik ve bu konuda ilgili kurumların hazırlamış olduğu raporlarda belirtilen nitelikleri taşımadığı ve barınakların altyapı ve üstyapılarının iyileştirilmesi gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca veri toplamak amacıyla balıkçılık kıyı yapılarına yapılan ziyaretlerde, bu yapıların durum ve ihtiyaç analizleri yapılmadan inşa edildiği gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Akyol, O. & Ceyhan, T. (2007). An investigation on the coastal fisheries and their problems in Dağca-Bozburun (in Turkish with English abstract). *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 24(1-2):121-126.
- Akyol, O. & Ceyhan, T. (2010). Coastal fisheries and fishing resources of Gökçeada Island (Aegean Sea) (in Turkish with English abstract). *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 27(1):1-5.
- Akyol, O. & Perçin, F. (2006). The coastal fisheries and problems in Tekirdağ Province (Marmara Sea) (in Turkish with English abstract). *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 23(3-4):423-426.
- Balık, İ. & Topçu, T. (2014). Fishing ports in Ordu province and their problems (in Turkish). Retrieved from www.maviyasam.odu.edu.tr/files/sayi8/Pages_from_1-5.pdf. (23.03.2016).
- Belen S. (2012). Rehabilitation of fishery shelters (in Turkish with English abstract). Master's thesis. Dokuz Eylül University, Graduate School of Naturel and Applied Science, İzmir.
- Ceyhan, T., Akyol, O. & Ünal, V. (2006). An investigation on artisanal fisheries in Edremit bay (Aegean Sea) (in Turkish with English abstract) *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 23(1-3):373-375.
- Çelikkale, M., Düzgüneş, E. & Okumuş, İ. (1992). Potential, current situation, problems and solutions of Turkey fisheries sector (in Turkish). Publication of İstanbul Chamber Commerce, Nr: 2.
- Dadaylı E.A. (2012). Investigation of Zonguldak fishery harbours: Example of Kozlu fishery harbour (in Turkish with English abstract). Master thesis. Kara Elmas University, Graduate School of Naturel and Applied Science, Zonguldak.
- Huntigon, T., Nimmo, F. & Macfadyen, G. (2015). Fish landings at the world's commercial fishing ports, *Journal of Ocean and Coastal Economic*, 2(4):1-9. doi:10.15351/2373-8456.1031
- Ligteringen H. & Velsinkş H. (2012). Ports and terminals. UK: Amazon co.
- RG, (1996). Official Gazette, Regulation of fishing ports (in Turkish). Retrieved from <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.aspx?MevzuatKod=7.5.4997&sourceXmlSearch=&MevzuatIlski=0> (10.03.2016)
- Softa Avcı Ş. (2014). An investigation on the coastal fishing structures located in Trabzon city (in Turkish with English abstract). Master's thesis. Karadeniz Technical University, Graduate School of Naturel and Applied Science, Trabzon.
- UDHB, (2011). Status and needs, analysis report results for fishing coastal structures. Volume-I, Volume-II, (in Turkish). Ministry of Transport, Directorate of Railway, Harbours and Air Ports Construction, Ankara.
- UDHB, (2014). Inventory of fishing coastal structure (in Turkish). Retrieved from www.tarim.gov.tr/BSGM/Belgeler/Icerikler/.../Balikci%20Barinaklari.pdf (10.03.2016)